

Politológ Eduard Chmelár: Samotné „historické“ závery NATO mi pripadajú ako úlety šialencov, ktorí nie sú schopní vnímať realitu

- CZ24 News | 4. července 2022

ŠPANIELSKO: Analytik Eduard Chmelár sa na sociálnej sieti vyjadril k samitu NATO v Madride. Jeho názor prinášame v plnom znení

Záber zo samitu NATO v Madride

„Samit NATO v Madride obnažil okrem iného aj zúfalú plytkosť verejného diskurzu na Slovensku. Nedočkali sme sa žiadnych zásadných analýz a už vôbec nie polemických diskusií, iba bezduchého opakovania floskúl, ako na to boli naučené generácie pred nami pri hodnotení záverov zjazdov KSČ. Náš vyslaný generátor fráz Zuzana Čaputová nadšene opakovala v každej druhej vete, že to bol samit historický, len jej nemal kto položiť otázku, čím k tomu prispela ona sama okrem póz pri fotografovaní a rozhorčením nad „ruským šalátom“ počas štátneho banketu v kráľovskom paláci. Nikto z novinárov ju neopravil ani vtedy, keď zavádzala, že rozhodli o prijatí Švédska a Fínska do NATO. Hádám by sa už po troch rokoch vo funkcii mohla naučiť, že lídri môžu iba pozvať dotyčné krajiny, no ich vstup musia schváliť národné parlamenty všetkých členských štátov. A nie, rozhodnutia vlád nie sú „slobodnými rozhodnutiami krajín“.

V dejinách Severoatlantickej aliancie bolo referendum umožnené iba v jednom prípade (Maďarsko), často boli štáty dotlačené do NATO proti vôli ich obyvateľov. Najvypuklejší príklad je prípad Čiernej Hory, v ktorej bola väčšina obyvateľov tvrdo proti, no vláda krvavo potlačila masovú demonštráciu v Podgorici a členstvo v aliancii presadila napriek odporu svojho ľudu. Veľmi pochybná je aj podpora Švédov pre členstvo v NATO. Tu sa o tom vôbec hovorí, ale Švédsko je v tejto otázke rozdelené a približne polovica obyvateľstva má vážne pochybnosti o tomto kroku. Tá považuje kroky švédskej vlády a odmietnutie referenda za zradu.

Nie je náhoda, že na porade zástupcov švédskej a fínskej vlády venovanej rozhodnutiu vstúpiť do NATO v apríli tohto roka sa zúčastnil aj Jacob Wallenberg, jeden z najmocnejších oligarchov v Švédsku, ktorý vlastní najväčšieho švédskeho exportéra zbraní SAAB a švédsku banku SEB, ktorá ovláda štvrtinu tamojšieho bankového systému. **Tí všetci spustili lavínu propagandy, v ktorej strašili obyvateľstvo, že Putin zaberie ostrov Gotland v Baltskom mori, hoci to kritickí experti považujú za takmer nemožné bez toho, aby nezaútočil aj na Nemecko.** Už od roku 2014 si vymýšľajú paranoidné príbehy o ruských ponorkách, ktoré vraj narušili švédske vody. Podobné správy sa síce neskôr ukázali ako nepravdivé a vymyslené, ale medzitým stačili poslúžiť ako zámienka na podpísanie Memoranda o porozumení medzi NATO a Švédskom. To znamená, že Putinova invázia je len zámienkou dlhodobých cieľov získania severských štátov pod vplyv amerického impéria.

Na snímke historik, aktivista a politický analytik Eduard Chmelár

Samotné „historické“ závery NATO mi pripadajú ako úlety šialencov, ktorí nie sú schopní vnímať realitu. Pre mladších čitateľov – za minulého režimu existoval v televízii taký armády magazín, volal sa Azimut. Bola to čistá propaganda, nikto tomu neveril, robili sa z toho vtipy, ale oni si šli svoje a krmili nás nezmyslami o potrebe ostražitosti a boja proti západnému imperializmu. Dnes sa železná opona z Devína premiestnila do Vyšného Nemeckého a boj proti západnému imperializmu nahradil boj proti ruskému imperializmu, ale podstata zostala rovnaká. **To si naozaj nikto nevšimol, že čím viac rozširujeme NATO, tým menej sme bezpeční a čím viac zbrojíme, tým viac je vojen?**

Nikomu neprekáža, že máme čoraz menej priateľov? Nikoho nevyrúša, že si vyrábame nepriateľov aj z tých, ktorí proti nám nebojujú, ba ani nás neohrozujú? Nikomu sa nezdá zvláštne, že SEVEROATLANTICKÁ (schválne som to zvýraznil) aliancia ide zvyšovať svoju prítomnosť v Tichomorí aj v Indickom oceáne a naša propaganda ju stále nazýva obrannou?

Po poslednom samite NATO už Čína nie je obchodným partnerom, ale hrozbou a Rusko je otvorene nazývané agresorom. Ani počas prvej fázy studenej vojny dokumenty Severoatlantickej aliancie takto extrémne tvrdo neoznačovali Sovietsky zväz. Pri Rusku sa možno vyhovárať na Ukrajinu, ale čím si to zaslúžila Čína? **Pološialený generálny tajomník NATO Jens Stoltenberg to na tlačovej konferencii vysvetlil tým, že „Čína masívne investuje do nových zbraní; no nezdieľa naše hodnoty“. V tejto vete je povedané všetko.** Po prvé, keď on a jemu podobní analytici varujú, že „Washington musí držať krok s Pekingom vo výške vojenských výdavkov“, asi sa zbláznil, pretože Washington minul minulý rok na armádu približne 778 miliárd dolárov (čo je 39 percent celkových globálnych vojenských výdavkov), kým Peking len necelú tretinu z toho (približne 252 miliárd dolárov). Rusko zasa investuje do zbrojenia čosi vyše 60 miliárd dolárov. A všetky štáty iba reagujú na masívne zvyšovanie zbrojenia zo strany NATO za posledných vyše dvadsať rokov. Tak kto je tu hrozba?

Výčitka, že Čína nezdieľa naše hodnoty, poukazuje na ústredný problém západnej mentality, ktorá sa nezbavila zvyškov koloniálneho myslenia. V podstate nás to prenasleduje už od čias Krištofa Kolumba, ktorý pred 530 rokmi neobjavil Ameriku, ale kolonializmus. Vo svojich denníkoch hovorí o pôvodných obyvateľoch tohto kontinentu, na ktorých narazil, ako o ľuďoch bez kultúry. Nevnímal ich vlastný jazyk (domnieval sa, že ho vôbec nemajú), ich skromné oblečenie považoval za nedostatok civilizovanosti a iný životný štýl za absenciu kultúry. On stojí na počiatku všetkej krutosti, ktorej sa západný svet dopustil. A západné mocnosti dodnes konajú podľa tohto vzorca. Hoci na individuálnej úrovni nám kladú na srdce, že musíme tolerovať každého Afričana, Číňana, moslima či hinduistu, o moc sa s týmito krajinami nemienia deliť. Nemusíte byť však pacifistom, aby ste pochopili, že bojovať proti všetkým naraz je hlúpe. Ak si Európa neuvedomí, že Rusko potrebuje viac ako ono ju a konfrontačnou politikou ho bude hnať do náručia Číny a Indie, prehrá na celej čiare.

Putin dnes nie je izolovaný, len si vybral nových spojencov. A tí sú mocnejší. Ak tento trend vytvárania nových blokov nezastavíme, globálny konflikt je nevyhnutný. Preto je najvyšší čas, aby sme sa začali zaujímať o pohľady, ktoré nedostávajú v našich médiách nijaký priestor. Ak budeme venovať pozornosť len pochybným projektom ako je iniciatíva Mier Ukrajine, ktorá v rozpore so svojím názvom žiada viac zbraní pre tento nešťastný štát, alebo slaboduchým hejterským skupinkám, ktoré mi svojím správaním pripomínajú Hlinkove gardy z konca tridsiatych rokov a ktorých postoje nemajú hlavu, ale len päť, nikdy sa neposunieme k serióznym úvahám a efektívnym riešeniam.

Záber zo samitu NATO v Madride

Je zvláštne, ale príznačné, že naša verejná diskusia vôbec nezachytila článok najväčšieho žijúceho nemeckého filozofa Jürgena Habermasa, ktorý pred dvoma mesiacmi hľadal východisko z dilemy, do ktorej sa dostal západný svet. Na jednej strane si nemôžeme dovoliť nechať Ukrajinu napospas ruskej agresii, na druhej strane si rovnako nemôžeme dovoliť eskaláciu tohto nebezpečného konfliktu, ktorý by mohol vyústiť do tretej svetovej vojny. Habermas pripomenul, že práve studená vojna nás naučila, že nie je možné vyhrať vojnu proti jadrovej veľmoci. **Každá účasť na konflikte by preto mala starostlivo zvážiť ďalší stupeň vojenskej podpory, aby sa neprekročila čiara, za ktorou už nebude možné vyhnúť sa globálnemu konfliktu. Habermas upozorňuje tak ako viacerí z nás, že vybrať si rokovania neznamená donútiť Ukrajinu ku kapitulácii.** Znamená to zamerať sa na čo najrýchlejšie ukončenie vraždenia, utrpenia a ničenia. Tento konflikt je možné ukončiť iba kompromisom, z ktorého žiadna z bojujúcich strán nevyjde ako porazená.

Dilemu tohto rozhodnutia si filozof veľmi dobre uvedomuje, a preto naráža na vlnu nepochopenia tých, ktorí poznajú odpovede skôr ako si položia otázky. Na túto esej zareagoval historizujúci

propagandista Tymothy Snyder, ktorý mi len potvrdil moju veľmi nízku mienku o tomto povrchnom publicistovi. V jeho podaní sa žiadna hlboká úvaha nekoná, len predvídateľné výčitky, že Habermasovo myslenie zvyšuje pravdepodobnosť porážky Ukrajiny a pevné presvedčenie, že Rusko jadrové zbrane nepoužije. Takýto hlupák nie je partnerom do diskusie s mysliteľom kategórie Habermas.

Rovnako naša verejná diskusia nezachytila, že v predvečer vrcholnej schôdzky NATO v Madride sa konali nielen masové demonštrácie za rozpustenie Severoatlantickej aliancie, ale aj dvojdnový Mierový samit, ktorého výsledkom boli alternatívne návrhy pre riešenie zvyšujúceho sa napätia vo svete. **V záverečnom vyhlásení Deklarácie MIER 360° (ako protipól novej obrannej stratégie NATO 360°) sa volá po novom globálnom bezpečnostnom systéme bez vojenských aliancií, jadrových zbraní a extrémneho zbrojenia. Namiesto vojenských výdavkov sa požadujú investície do riešenia zmeny klímy, nerovnosti a chudoby. Európa by sa mala stať bezjadrovou zónou podobne ako iné časti sveta. V podstate sú to rovnaké alebo veľmi podobné požiadavky, aké sme formulovali v medzinárodnej mierovej iniciatíve Zjednotení za mier v máji 2015.**

Ak hovoríme o Zjednotených za mier, naša mierová organizácia je v kontakte s výkonným tajomníkom Ukrajinského pacifistického hnutia Jurijom Šeljaženkom. Je príznačné, že podobne ako je to v prípade švédskej ľavice, ani o názoroch ukrajinskej opozície sa v západných médiách nedozviete prakticky nič. Ukrajinskí pacifisti namiesto vojenských dodávok prosia o pomoc obetiam vojny, vrátane odporcov vojenskej služby. Žiadajú zabezpečiť evakuáciu civilistov z bojových oblastí, reformu zmilitarizovaného školstva a zavedenie mierovej výchovy. Samotný Jurij Šeljaženko poukazuje na to, že k tejto vojne viedla bezohľadná militarizácia oblasti. Namiesto toho, aby sme v hneve zlomili posledné putá ľudstva, musíme viac ako kedykoľvek predtým zachovať a posilniť komunikáciu a spoluprácu so všetkými ľuďmi na Zemi.

Každé jednotlivé úsilie tohto druhu má svoju hodnotu. Šeljaženko vyjadril sklamanie nad tým, že Západ podporuje Ukrajinu iba zbraňami a že informovanie o konflikte ignoruje nenásilný odpor voči vojne. Statoční ukrajinskí civilisti menia názvy ulíc, stavajú barikády, blokujú tanky v postupe. Napríklad v meste Berďansk a dedine Kulykivka mierumilovní ľudia dokázali nielen zorganizovať mierové zhromaždenie, ale aj presvedčiť ruskú armádu, aby odišla. Ukrajinské pacifistické hnutie už pred 24. februárom varovalo, že bezohľadná militarizácia povedie k vojne. A ako hodnotí Jurij Šeljaženko na Západe oslavovaného prezidenta Zelenského? Jeho odpoveď je jednoznačná: „Prezident Zelenskyj je úplne odovzdaný vojnovnej mašinérii. Usiluje sa o vojenské riešenie a nedokáže zavolať Putinovi a priamo požiadať o zastavenie vojny.“

Záber zo samitu NATO v Madride

Dúfam, že s pomocou všetkých ľudí na svete, ktorí hovoria pravdu moci, ktorí požadujú, aby sa prestalo strieľať a začalo rokovať, ktorí pomáhajú tým, ktorí to potrebujú a investujú do kultúry mieru a výchovy k nenásilnému občianstvu, dúfam, že s týmito ľuďmi spoločne vybudujeme lepší svet bez armád a hraníc, svet, kde pravda a láska sú veľkými mocnosťami, ktoré zahŕňajú Východ a Západ. Verím, že nenásilie je efektívnejší a pokrokovejší nástroj globálneho riadenia, sociálnej a environmentálnej spravodlivosti. A ja hádam veľa neprežijem, keď poviem, že verím, že už čoskoro privítame tohto statočného muža v Bratislave a budeme takýmto slovám tleskať viac ako vyhrážkam militantného prezidenta Zelenského.

Nuž, vyberte si svet, v ktorom chcete žiť a zapojte sa do zápasu o jeho vytvorenie. Jeden vám ponúka NATO: navýšenie vojenských výdavkov o ďalšie desiatky miliárd eur a vytváranie nepriateľov z každého, kto sa vám nechce podriaďovať. Druhý navrhuje Rusko: obnovenie sfér vplyvu. Mierové hnutie vám ponúka svet, ktorý nie je rozdelený konfliktmi a v ktorom sa pracuje na odstránení spoločných hrozieb, ktoré pred ľudstvom stoja. Je hádam úplne jasné, s ktorým prístupom máme ešte akú-takú nádej na prežitie.

Ruský vpád na Ukrajinu je neoprávnenou reakciou na oprávnené obavy. Pokračovanie vojny však nie je riešením problému. A rokovania neznamenajú kapituláciu. Ako sa píše vo výzve nemeckých ľavicových intelektuálov, ktorú uverejnil týždenník Die Zeit: „Začatie rokovaní nie je ospravedlnením vojnových zločinov. Zdieľame túžbu po spravodlivosti. Rokovania sú však nevyhnutným prostriedkom, ako zabrániť utrpeniu na mieste a následkom vojny na celom svete. Vzhľadom na hrozbu humanitárnych katastrof a zjavné riziko eskalácie je potrebné čo najrýchlejšie nájsť východisko pre obnovenie stability. Čas a príležitosť na to poskytne iba prerušenie bojov. Dôležitosť tohto cieľa si vyžaduje, aby sme sa k nemu postavili čelom a urobili všetko pre to, aby bolo možné skoré prímerie a začatie mierových rokovaní – a zdržali sa všetkého, čo by tomuto cieľu stálo v ceste.“